SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1493

av Per-Arne Håkansson (S)

En modern och ändamålsenlig pliktlagstiftning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att en modern och ändamålsenlig pliktlagstiftning kommer till stånd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en ny samlad pliktmateriallag så att alla relevanta medieformer kan tillvaratas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den nuvarande pliktlagstiftningen är från 1993 respektive 2012 och är i många avseenden omodern och inte anpassad till den digitala utvecklingen och det ständigt förändrade medielandskapet. Mediernas utveckling och de stora förändringarna i hur publicering sker ledde till att den dåvarande regeringen 2019 fattade beslut om direktiv för en utredning med uppdraget att få fram en ny och mer ändamålsenlig lagstiftning. Detta hade då föregåtts av en utredning som regeringen gav Kungliga Biblioteket (KB) i uppdrag att utföra 2017. Resultatet blev rapporten Plikten under Lupp, där Kungliga Biblioteket varnade för vad som händer om det insamlade materialet inte håller hög klass.

Utredningen Papper, poddar och…Pliktlagstiftning för ett tryggat källmaterial (SOU 2021:32) lämnade sedan förslag på hur pliktinsamlingen kan utformas så att den blir medie-, teknik- och formatoberoende och därmed långsiktigt hållbar. Utredningen föreslog att det övergripande syftet med lagen tydliggörs i en pliktmateriallag, som föreslås samlad oavsett medieform.

Kungliga Biblioteket är hela Sveriges nationalbibliotek och hela Sveriges minne med samlingar som sträcker sig mer än tusen år tillbaka i tiden och som växer för varje dag. KB har till uppgift att samla in och bevara nästan allt som publicerats i Sverige utifrån rådande lagstiftning för framtida forskare. KBs insamlingsuppdrag utgår huvudsakligen från pliktlagstiftning från 1993, vilket medför stora problem och väldigt onödiga kostnader för myndigheten för löpande digitalisering av nya dagstidningar, som tekniskt sett skulle kunna samlas in i digital form direkt från leverantören. Myndighetens uppgift att stödja forskning kan inte heller upprätthållas om pliktlagstiftningen inte ger möjlighet att samla in relevanta medieformer.

Per-Arne Håkansson (S)